

« Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου »

Εκπαιδευτικό
σχέδιο εργασίας
πάνω στο έργο του
Eugène Delacroix

Ευγένιος Ντελακρουά

Félix Nadar (1820-1910), πορτραίτο του Ευγένιου Ντελακρουά, φωτογραφία

Η ζωή του Eugène Delacroix (Charenton-Saint Maurice, 1798 - Paris, 1863)

Από τη γέννησή του, ανήκει στην ανώτερη αστική τάξη: ο πατέρας του, ανώτερος υπάλληλος, είναι νομάρχης στο Μπορντό και η μητέρα του, Victoire Œben, προέρχεται από γνωστή οικογένεια Παριζιάνων κατασκευαστών γραφείων του Faubourg Saint-Antoine. Ο μύθος που τον θέλει γιο του Talleyrand, είναι γνωστός και ποτέ δεν καταρρίφθηκε ούτε επιβεβαιώθηκε. Πολύ νωρίς ορφανός, (έχασε τον πατέρα του στην ηλικία των επτά ετών και τη μητέρα του στα δεκαέξι του χρόνια), μπαίνει το 1815 στο εργαστήρι του νεοκλασικού ζωγράφου Guérin. Εκεί συνδέεται φιλικά με τον Théodore Géricault που του εμπιστεύτηκε την πραγματοποίηση μιας παραγγελίας που δεν μπορούσε να εκτελέσει, την Παναγία της Sacre-coeur (καθεδρικός ναός του Αζαξίου - πρωτεύουσα και μεγαλύτερη πόλη της Κορσικής). Πρώτο ορόσημο της έλξης του για την Ανατολή, τα γεγονότα του Ελληνικού Πολέμου της Ανεξαρτησίας, από τα οποία εμπνεύστηκε δύο πίνακες ζωγραφικής : "Η σφαγή της Χίου", το 1824 και "Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου", το 1826, για τα οποία συλλέγει σημαντικά έγγραφα.

Οι επαναστατικές μέρες του 1830 ήταν η απαρχή για το έργο του "Η ελευθερία οδηγεί τον λαό" (La liberté guidant le peuple). Το 1832, συμμετείχε στο ταξίδι μελέτης που διοργάνωσε ο Κόμης ντε Μορνέ (Comte de Mornay) και πέρασε έξι μήνες στη Βόρεια Αφρική, από όπου έφερε πίσω μια μεγάλη ποσότητα σχεδίων και ακουαρέλες τα οποία χρησιμοποιεί όλη του τη ζωή. Αυτό το ταξίδι είναι πολύ σημαντικό για τη μελλοντική του συμμετοχή στο καλλιτεχνικό ρεύμα του Οριενταλισμού. Για πρώτη φορά, αντιλαμβάνεται πραγματικό φως, τα χρώματα, τα κοστούμια και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Μαρόκου και της Αλγερίας τα οποία δεν επεικονίζονται πλέον με φανταστικό τρόπο. Επιστέφοντας, έλαβε επίσημες παραγγελίες, όπως εκείνη της Galerie d'Apollon από το Λούβρο και της Chapelle des Saints-Anges στο Saint-Sulpice. Ως αναγνωρισμένος ειδικός του είδους, ασχολήθηκε με όλα τα είδη ζωγραφικής και πέθανε στο Παρίσι το 1863.

Ο Ρομαντισμός

Το ρεύμα του Ρομαντισμού εμφανίστηκε για πρώτη φορά στη λογοτεχνία στα τέλη του 18ου αιώνα στην Αγγλία (Constable) και εξαπλώθηκε σε όλη την Ευρώπη κατά τη διάρκεια του 21ου αιώνα.

Το ρομαντικό κίνημα βασίζεται στην απόρριψη του ορθολογισμού και του κλασικισμού, απελευθερώνεται από τη στενή πραγματικότητα και κρύα κοινή λογική. Χαρακτηρίζεται από μια φανερή προτίμηση στην ατμόσφαιρα που ευνοεί τα όνειρα που βρίσκουμε στα μυθιστορήματα, φιλοδοξεί περισσότερο στο ιδανικό, στα συναισθήματα, στον εξωτισμό, στο μυστήριο και στη φαντασία παρά στην θλιβερή καθημερινή ύπαρξη. Το χρώμα αποκτά μια συμβολική πλευρά στην περίοδο αυτή της ζωγραφικής. Όλες αυτές τις αξίες και τα χαρακτηριστικά, τα συναντάμε στη λογοτεχνία, τη ζωγραφική και τη μουσική. Οι μεγάλοι Γάλλοι ζωγράφοι που ασχολούνται με σχετίζονται με αυτό το κίνημα είναι οι Théodore Géricault (1791-1824) και Eugène Delacroix (1798-1863). Ο πρόωρος θάνατος του Géricault το 1824 θα κάνει τον Delacroix κυρίαρχη μορφή του ρομαντισμού, τον οποίο απεικονίζει με διάσημα έργα όπως: "Η ελευθερία καθοδηγεί τον λαό" (1830) και το περίφημο "Πορτραίτο του Chopin" (1838, Παρίσι, Μουσείο του Λούβρου). Το κίνημα του ρομαντισμού αγγίζει όλες τις μορφές τέχνης. Στη λογοτεχνία, οι συγγραφείς Alphonse de Lamartine (1790-1869), Alfred de Vigny (1797-1863) και Alfred de Musset (1810-1857) απεικονίζουν αυτήν την τάση. Στον τομέα της μουσικής, αναδεικνύονται υπέροχοι ρομαντικοί όπως ο Frédéric Chopin, ο Franz Liszt και ο Hector Berlioz.

Στη γλυπτική, οι καλλιτέχνες που αντιπροσωπεύουν περισσότερο αυτήν την τάση είναι οι Antoine Barye (1796-1875), François Rude (1784-1855) και Auguste Préault (1809-1879).

Antoine-Jean Gros (1771-1835)
Ο Βοναπάρτης στην Γέφυρα της Αρκόλ (Arcole) 1796,
ελαιογραφία σε καμβά

Théodore Géricault (1791-1824),
Η σχεδία της Μέδουσας, 1819, ελαιγραφία σε καμβά

Ευγένιος Ντελακρουά,
Πορτραίτο του Σοπέν, γύρω στο 1838,
ελαιγραφία σε καμβά

Ο Οριενταλισμός

Ο Οριενταλισμός ή Ανατολισμός, είναι ένα πολύ δημοφιλές δυτικό λογοτεχνικό και καλλιτεχνικό κίνημα του 19ου αιώνα. Σηματοδοτεί το ενδιαφέρον εκείνης της εποχής για τους πολιτισμούς της Βόρειας Αφρικής, της Τουρκίας και Άραβιας και όλες τις περιοχές που κυριαρχούνται από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, μέχρι τον Καύκασο. Το κίνημα αυτό, είναι εμπνευσμένο από τη Μέση Ανατολή και στη Γαλλία δεν αντιστοιχεί σε κανένα ιδιαίτερο στυλ και φέρνει κοντά καλλιτέχνες με έργα και με προσωπικότητες τόσο διαφορετικές και αντίθετες όπως ο Jean-Auguste-Dominique Ingres (1780-1867), ο Eugène Delacroix (1798-1863), ο Horace Vernet (1789-1863), ο Adrien Dauzats (1804-1868), ο Jean-Léon Gérôme (1824- 1904), μέχρι τον Auguste Renoir (1841-1919) με το έργο του Odalisque του 1884 ή ακόμα και τον Henri Matisse (1869- 1954) και Pablo Picasso (1881-1973) στις αρχές του 20ού αιώνα. Πρόκειται επομένως για ένα ευρύ θέμα, που διαπερνά τα διαφορετικά εικονογραφικά κινήματα αυτής της περιόδου. Η έλξη για το διαφορετικό, η αναζήτηση εξωτισμού, επηρέασε την κοινωνία της εποχής. Τα σαλόνια της αστικής τάξης και των ευγενών, δίνουν δεξιώσεις και χορούς με κοστούμια βασισμένα στο φανταστικό και πολύχρωμο μοντέλο της Ανατολής. Αρκετοί εύποροι της εποχής, κάνουν στάση για να ζωγραφίσουν το πορτρέτο τους, ντυμένοι με ρούχα μεταξωτά, όμοια με εκείνα ενός εμίρη.

Adrien Dauzats (1804-1868).

Μετά τη διάλυση της Γαλλικής Αυτοκρατορίας και την ανεξαρτησία της Αλγερίας, δεν μιλάμε πια για Ανατολίτικη σχολή, αλλά για ζωγράφους ανατολίτικης έμπνευσης.

Το ιστορικό πλαίσιο

Η πολιορκία του Μεσολογγίου είναι ένα βασικό γεγονός του ελληνικού πολέμου της ανεξαρτησίας την δεκαετία του 1820, περισσότερο για την πολιτική του σημασία παρά για την στρατιωτική, επειδή συμβάλλει ευρέως στην διαμόρφωση της Ευρωπαϊκής γνώμης υπέρ της Ελληνικής ανεξαρτησίας.

Το Μεσολόγγι, από τη θέση του στη βόρεια ακτή του κόλπου της Πάτρας, κατέχει στρατηγική θέση που το καθιστά την πύλη προς τον Κόλπο της Κορίνθου, αλλά διοικεί επίσης την Πελοπόννησο και την Βόρεια Ελλάδα.

Η σημασία της θέσης του είχε άλλωστε αποδειχτεί και κατά την διάρκεια της ναυμαχίας της Ναυπάκτου τον 17ο αιώνα. Το Μεσολόγγι πολιορκείται τακτικά από τους Οθωμανούς κατά τη διάρκεια του Πολέμου της Ελληνικής Ανεξαρτησίας: ανεπιτυχώς το 1822, έπειτα το 1823, και τέλος το 1825-1826, όταν η πόλη καταλήφθηκε τον Απρίλιο. Αυτή η ελληνική ήττα παίζει καθοριστικό ρόλο στην τελική νίκη του πολέμου της Ελληνικής ανεξαρτησίας.

Το 1824, ο Λόρδος Βύρωνας στέκεται στο πλευρό των υπερασπιστών της πόλης, τους εκπαιδεύει και χρηματοδοτεί τον αγώνα. Ο θάνατός του στιγματίζει τους φιλέλληνες (δυτικοί φιλελεύθεροι, φίλα προσκείμενοι στον αγώνα των Ελλήνων) και την Ευρώπη εν γένει.

Η ηρωική άμυνα και οι θυσίες του λαού της πόλης κατά την τελευταία πολιορκία, ωθούν τη Δύση σε μια παρέμβαση.

Η αλληγορία

Ως αλληγορία ορίζεται η συγκεκριμένη αναπαράσταση μιας αφηρημένης ιδέας.

Μια αφηρημένη ιδέα είναι μια ιδέα που δεν μπορεί να αναπαρασταθεί φυσικά, όπως για παράδειγμα η ειρήνη ή η ευτυχία ...

Οι αλληγορίες είναι αναγνωρίσιμες: οι συγγραφείς βάζουν συχνά κεφαλαίο γράμμα στο όνομά τους.

Κοινές αλληγορίες: Παρατηρείται ότι οι περισσότερες αλληγορίες προέρχονται συχνά από την ελληνική μυθολογία, τη Βίβλο ή αντικείμενα που σχετίζονται με μια ιδέα ή έννοια.

Αγάπη: μια καρδιά, μια γυναίκα, ένα τριαντάφυλλο (ή άλλο λουλούδι).

Ειρήνη: ένα περιστέρι, το μπλε χρώμα, κλαδιά ελιάς.

Δόξα: ένα στεφάνι από δάφνες.

Η νίκη, ο μάρτυρας: ένας άγγελος που φορά στεφάνια δάφνης, τα οποία παραδίδει στους νικητές.

Γνώση: ένα μήλο, ένα βιβλίο, ένα φτερό.

Δικαιοσύνη: ισορροπία με δύο πιάτα, Αθηνά,

Θυμός: ο κεραυνός, το κόκκινο χρώμα

Ελπίδα: μια αχτίδα ηλίου, το πράσινο χρώμα

Αφθονία: το κέρας της αμάθλειας ή κέρας της αφθονίας, ο σπορέας

Διαβάζοντας το απόσπασμα του Σάρλ Μποντλέρ (Charles Baudelaire), καταλαβαίνουμε ότι δικαίως χαρακτηρίστηκε "Αλληγορία".

**Γελάει με τον Θάνατο και χλευάζει την ακολασία,
Αυτά τα τέρατα των οποίων το χέρι, που πάντα γρατζουνάει και κόβει [...]**

Βλέπουμε ότι εδώ και ο θάνατος και η ακολασία έχουν ένα σώμα.

Η αναπαράσταση του Μποντλέρ (Baudelaire) για τον θάνατο και την ακολασία είναι επομένως «συγκεκριμένη». Μπορούμε να την οπτικοποιήσουμε ακόμη και να την σχεδιάσουμε. Το γεγονός ότι αυτά τα δύο τέρατα "κόβουν" και "γρατζουνίζουν" τους δίνουν επίσης μια ανθρώπινη μορφή. Αυτό ονομάζεται προσωποποίηση και είναι μια άλλη μορφή λόγου που χρησιμοποιείται για να προκαλέσει.

Η αλληγορία βασίζεται συχνά στην προσωποποίηση.

Ο Ντελακρουά και η ελληνική ιστορία

Ο Ντελακρουά αντιλαμβάνεται στην Ελλάδα και στις εξεγέρσεις της ενα συγκλονιστικό και μοντέρνο θέμα. Ο ζωγράφος δεν έχει ακόμη ταξίδεψει στην Ελλάδα, από την οποία εμπνέεται και η οποία αποτελεί για αυτόν μια μακρινή εφεύρεση, ενώ τρέφεται μέσω των αναγνώσεών του. Ταυτόχρονα, ο ζωγράφος έχει εμμονή με την ιδέα της εκπροσώπησης της ιστορίας της εποχής του.

Οι σφαγές της Χίου αντιπροσωπεύουν ένα συγκεκριμένο γεγονός μεγάλης βίας και κακοποιήσεων που διαπράττονται στους κατοίκους του νησιού της Χίου, τον Απρίλιο του 1822.

Το κομμάτι που απεικονίζεται είναι προκλητικό, ενώ χαρακτηρίζεται από αιματηρό ρεαλισμό. Η επιτυχία είναι σημαντική. Για πρώτη φορά, παρατηρούμε μια αντίθεση στον κλασικισμό του Δαβίδ. Τον χαρακτηρίζουμε "ρομαντικό", μια νέα λέξη για την εποχή εκείνη, υπογραμμίζοντας ταυτόχρονα την έλλειψη ευγένειας στο υπό μελέτη θέμα. Τα επόμενα χρόνια, ο ζωγράφος θα πολλαπλασιάσει τους πίνακες των ανατολίτικων θεμάτων, όπου κυριαρχούν οι φωτεινές αποχρώσεις της παλέτας του και υποβάλλουν το κοινό, μέσω ενός αντιθετικού εξωτισμού.

Ένα ακόμη αλληγορικό έργο του Ευγένιου Ντελακρουά

Ευγένιος Ντελακρουά, *Η ελευθερία οδηγεί τον λαό,*
ελαιογραφία σε καμβά, 1830, 1241 x 1022 cm

Άλλα αλληγορικά ή συμβολικά έργα στο Μουσείου Καλών Τεχνών του Bordeaux

Γιαν Ντάβιντς ντε Χέιμ, Νεκρή φύση τριαντάφυλλο, 1636, ελαιογραφία σε καμβά

Σε αυτή τη νεκρή φύση, τα κομμένα λουλούδια τα οποία δεν έχουν ανθίσει, συμβολίζουν την χαμμένη νεότητα.

Κάρολος Μελέν (1597-1649), Αλληγορία της ζωγραφικής/Η ζωγραφική ζωγραφίζει τον έρωτα, 17ος αιώνας, ελαιογραφία σε καμβά

Μια γυναίκα με σχεδόν απογυμνωμένο σπήθος και καλυμμένη με ένα ζωηρό κόκκινο χρώμα. Ο καμβάς, η παλέτα και τα πινέλα είναι η αλληγορία στο έργο αυτό.

Cornelis Norbertus Gijsbrechts, Ματαιότητα, 1672, ελαιογραφία σε καμβά

Σε αυτή τη ματαιότητα, το κρανίο συμβολίζει τον θάνατο.

Έργο ανώνυμου Φλαμανδού του 15ου αιώνα, ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, ελαιογραφία σε ξύλο

Το περιστέρι που κυριαρχεί στην Θρησκευτική αναπαράσταση, ενσαρκώνει το Άγιο Πνεύμα.

Το έργο

Ευγένιος Ντελακρουά,
Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου,
ελαιογραφία σε καμβά, 1826, 209 x 147 cm

Σημείωμα Συνοπτικές πληροφορίες για το έργο

Όνομα και
ημερομηνίες του
καλλιτέχνη

Ευγένιος Ντελακρουά
(Σαρεντόν-Σαιν-Μορίς, 1798-
Παρίσι, 1863)

Τίτλος του έργου

Η Ελλάδα στα ερείπια του
Μεσολογγίου

Χρονολογία

1826, ελαιογραφία σε καμβά

Χρονολογία αγοράς του
έργου

Αγορά σπο την Πόλη, 1852

Μετάφραση του
σημειώματος στα Αγγλικά

Greece on the ruins of
Missolonghi
1826, Oil on canvas
Purchased by the City, 1852

Υλικά, μέσα

Περιγραφή του Έργου

- Σε ένα πολύ σκοτεινό φόντο και σε μια τοποθεσία γεμάτη ερείπια, σε πρώτο πλάνο ξεχωρίζει η σιλουέτα μιας νεαρής γυναίκας. Είναι ντυμένη με ένα λευκό φόρεμα με βαθιά λαιμόκοψη και με ένα μπλε σκούρο παλτό, δεμένο στη μέση της με ένα κίτρινο μαντήλι. Στο κεφάλι της φοράει ενα μαντήλι με πολύχρωμα σχέδια. Αυτή η γυναίκα με το πολύ λευκό δέρμα, ντυμένη με την εθνική ελληνική ενδυμασία, είναι ταυτόχρονα γονατισμένη (και επομένως νικημένη) και όρθια (άρα νικήτρια). Με τα μάτια της υγρά από τα δάκρυα, απλώνει τα χέρια της κάνοντας μια χειρονομία ικεσίας. Στα πόδια της, τα οποία βρίσκονται πάνω στις πέτρες, μία εκ των οποίων είναι ματωμένη, μπορούμε να δούμε το στόμιο ενός κανονιού, μια οβίδα καθώς επίσης και το χέρι ενός νεκρού. Στο βάθος, στα δεξιά, μπορούμε να διακρίνουμε έναν άντρα με σκούρο δέρμα, ντυμένο μια ανατολίτικη ενδυμασία με κόκκινο φουσκωτό σαλβάρι* και μαύρο παλτό, δεμένο στη μέση του με φαρδιά ζώνη, στην οποία μπαίνουν τα πιστόλια. Το πρόσωπό του, τυλιγμένο σε τουρμπάνι, γυρισμένο προφίλ προς τα αριστερά, φαίνεται αδιάφορο για τη νεαρή γυναίκα ενώ με μια κατακτητική χειρονομία καρφώνει το λάβαρο που κρατάει στο ελληνικό έδαφος.
- * **Το σαλβάρι** είναι ένα φαρδύ ένδυμα, για άντρες και γυναίκες, που φοριέται στο κάτω μέρος του σώματος. Χαρακτηρίζεται από έναν πολύ χαμηλό καβάλο, κοντά στο γόνατα. Προέρχεται από τις περιοχές της Σαχάρας, και ιδίως από την Βόρεια Αφρική. Αυτό το ένδυμα εισήχθη και έγινε γνωστό στη Γαλλία, τον 19ο αιώνα αιώνα, με τον αποικισμό της Αλγερίας.
- Αυτός ο πίνακας είναι ιστορικός. Πραγματοποιήθηκε κατά την διάρκεια του πολέμου της Ελλάδας ενάντια στην Τουρκία, προκειμένου να απελευθερωθεί από τέσσερις αιώνες Τουρκικής κυριαρχίας και να αποκτήσει την ανεξαρτησία της. Για τον ζωγράφο πρόκειται για ένα θέμα της επικαιρότητας.

Η ανάλυση του έργου

■ Η Σύνθεση

Το σώμα της νεαρής γυναίκας σχηματίζει μια πυραμίδα που ξεκινά από την κάτω αριστερή γωνία και φτάνει στην επάνω δεξιά άκρη του πίνακα. Το σώμα της γυναίκας, τονίζεται από τη γραμμή που σχηματίζουν τα σύννεφα. Τα ερείπια στο κάτω μέρος της εικόνας, καθώς επίσης και οι συγκεντρωμένοι λίθοι στο προσκήνιο, σχηματίζουν άλλες διαγώνιες παράλληλες γραμμές.

■ Τα Χρώματα

Οι κυρίαρχοι τόνοι είναι ψυχροί, όπως φαίνεται από το μπλε του παλτού της νεαρής γυναίκας και από το σκούρο γκρι του τοπίου και του συννεφιασμένου ουρανού. Ωστόσο, θερμαίνονται από το αίμα στο παντελόνι του Τούρκου γενίτσαρου, από το παπούτσι της νεαρής Ελληνίδας και από την μανσέτα του μανικιού του νεκρού. Επιπλέον, υπάρχουν έντονες αντιθέσεις μεταξύ των σκοτεινών σημείων και των έντονα φωτισμένων τμημάτων, όπως το σώμα της νεαρής γυναίκας.

■ Η Τεχνική

Οι πινελιές του ζωγράφου ποικίλλουν στα πάχη. Σε τεχνικό επίπεδο, ο Ντελακρουά είναι τολμηρός και καινοτόμος. Η κηλίδα αίματος πάνω στον βράχο, στο προσκήνιο, δημιουργήθηκε αφήνοντας να κυλήσει χρώμα πάνω στον καμβά. Τα κίτρινα τελειώματα στο παλτό της γυναίκας, είναι δουλεμένα με το δάχτυλο, πιέζοντας με το αντίχειρα το υλικό προς τα έξω, ενώ οι λευκές πινελιές που κατανέμονται σε συμμετρικές ζώνες, μπορεί να έχουν επιτευχθεί βυθίζοντας ένα οδοντωτό αντικείμενο, μια βούρτσα, σε λευκό χρώμα.

Άλλα διάσημα έργα με θέμα τον πόλεμο

Πάμπλο Πικάσο (1881 - 1877), Γκουέρνικα, 1937
Ελαιογραφία σε καμβά

Φρανθίσκο Γκόγια (1746 - 1828) Η 3η Μαΐου, 1814
Ελαιογραφία σε καμβά

Γούσταβος Κουρμπέ (1819 - 1877),
Ο τραυματισμένος άντρας
Μεταξύ 1844 και 1854, ελαιογραφία σε καμβά

Ιλιονέλ Ρουστιέ (1852 - 1903), Ο Βερκιγγετόριξ
παραδίδει τα όπλα του στον Ιούλιο Καίσαρα, 1899
ελαιογραφία σε καμβά

Γραπτή ή προφορική εργασία σχετικά με την σύνθεση του έργου

Δυο στοιχεία τα οποία ζωγράφισε ο καλλιτέχνης, εξαφανίστηκαν στο αντίγραφο του έργου το οποίο βρίσκεται στα αριστερά της σελίδας. Αναζήτησε και γράψε τα, συμπληρώνοντας τις ακόλουθες προτάσεις.

.....είναι αλληγορία .....

.....είναι αλληγορία .....

Η εξαφάνιση των δυο αυτών στοιχείων από τον πίνακα, αλλοιώνει το νόημα του έργου.
Εξήγησε τον/τους λόγους.

Ποιητική δραστηριότητα σχετικά με το έργο

"Που είμαι; ...το μανιφέστο μου! στα πανιά! **στα κουπιά!** **A**

Αδέρφια, το Μεσολόγγι μέσα από τους καπνούς, μας **αποζητά,** **A**
οι Τούρκοι έχουν περικυκλώσει τα **γερά** τείχη του. **A**

Ας στείλουμε τα **πλοία** τους πίσω στις **μακρινές** τους πόλεις, **S**

Και **η δάδα** μου, ώ **καπετάνιοι!** **OI**

να είναι **φάρος** για εσάς, να είναι **κεραυνός** για αυτούς! **S**

Απόσπασμα του ποιήματος Ανατολίτικα-III-Οι κεφαλές στο Σεράι- III- Η πρώτη φωνή, 1829, του Βίκτωρος Ουγκώ (1802-1885)

'Όλοι μαζί ή σε ομάδες των δυο ή τριών ατόμων, βρείτε λέξεις που να λίγουν στο γράμμα, κόκκινου χρώματος, που υπάρχει στο τέλος κάθε στίχου.

Ξαναγράψτε το ποίμα όπως επιθυμείτε, διατηρώντας την ομοιοκαταληξία.

Που είμαι; ... .! στα πανιά! **στα .....**!

Αδέρφια, το Μεσολόγγι μέσα από τους καπνούς, μας .....,
οι Τούρκοι έχουν περικυκλώσει τα ..... τείχη του.

Ας στείλουμε τα ..... τους πίσω στις ..... τους πόλεις,

Και ..... μου, ώ .....

να είναι ..... για εσάς, να είναι ..... για αυτούς!

Αλληγορικό Παιχνίδι

Υπογράμμισε με το ίδιο χρώμα την αλληγορική εικόνα και την λέξη που συμβολίζει

Ελευθερία

Ελλάδα

Θάνατος

Άγιο Πνεύμα

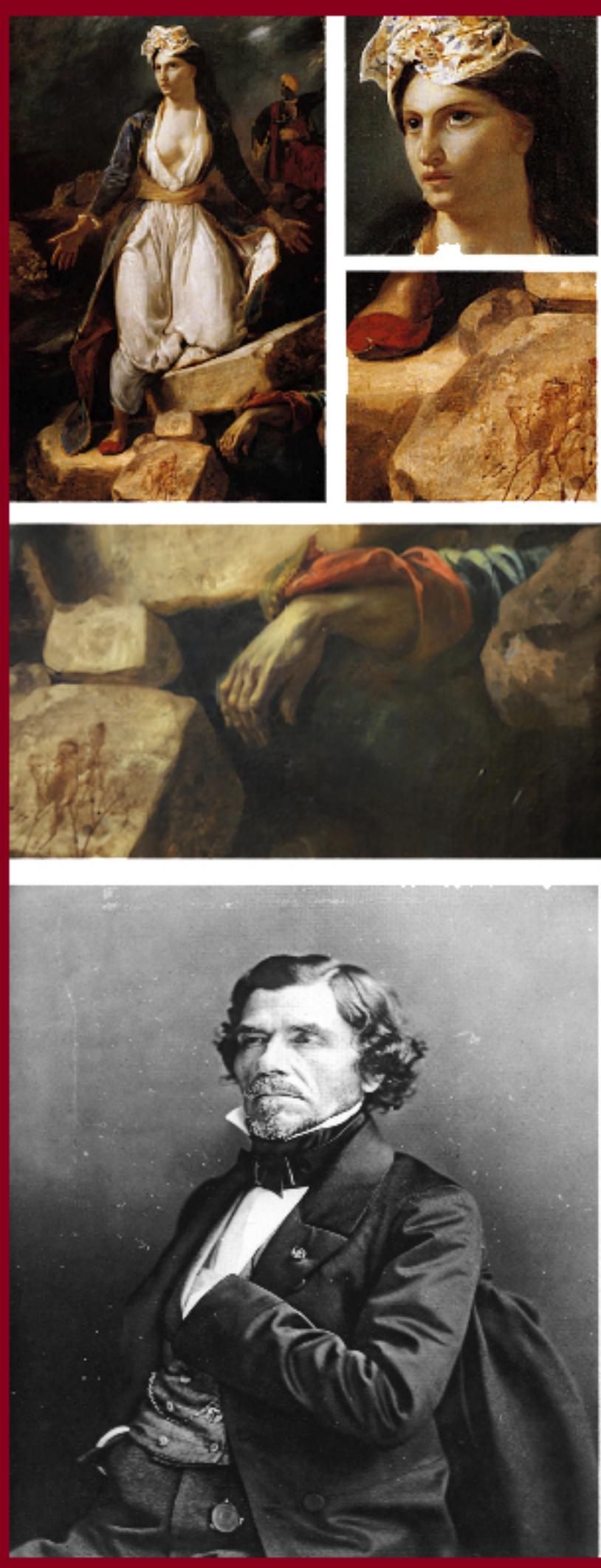
Ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο πολλαπλής επιλογής σχετικά με το έργο

Απαντήσεις

Η Ανεξαρτησία της Ελλάδας	Ευγένιος Ντελακρουά	Η ελευθερία οδηγεί τον λαό	Ο Τούρκος γενίτσαρος	Ο Ρομαντισμός	Η Οθωμανική Αυτοκρατορία	Το Μεσολόγγι

Ορισμοί προς αντιστοίχιση :

Στην αρχή της δεκαετίας του 1830, ιδρύεται το Ανεξάρτητο Εληνικό Κράτος, έπειτα από έναν πόλεμο ανεξαρτησίας ενάντια στην Οθωμανική Αυτοκρατορία	Ο Φερντινάν Βίκτορας - Ευγένιος Ντελακρουά, που γενήθηκε στις 26 Απριλίου 1798 στο Σαρεντόν Σαιν - Μορίς και πέθανε στις 13 Αυγούστου 1863 στο Παρίσι, είναι ένας ζωγράφος του κινήματος του Ρομαντισμού.	Το έργο "Η Ελευθερία οδηγεί τον λαό" ή Σκηνές στα οδοφράγματα είναι μια ελαιογραφία σε καμβά του Ευγένιου Ντελακρουά, την οποία εμπνεύστηκε από την Γαλλική Επανάσταση του 1830. Το έργο εκτέθηκε για πρώτη φορά με το όνομα "28η Ιουλίου".	Οι Γενίτσαροι αποτελούσαν εναν πολύ ισχυρό στρατιωτικό σχηματισμό από σκλάβους, οι οποίοι εκπροσωπούσαν την ελίτ του πεζικού του Οθωμανικού Στρατού, στο απόγειο της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας	Ο Ρομαντισμός είναι ένα καλλιτεχνικό ρεύμα το οποίο εμφανίστηκε κατά την διάρκεια του 17ου αιώνα στην Μεγάλη Βρετανία και στην Γερμανία κι έπειτα, στις αρχές του 19ου αιώνα στην Γαλλία. Εκφράζει τον συναισθηματισμό απέναντι στην λογική	Η Οθωμανική Αυτοκρατορία διήρκησε από το 1299 μέχρι το 1923 (δηλαδή 624 χρόνια). Έδωσε την θέση της, μεταξύ άλλων, στην Τουρκική Δημοκρατία.	Το Μεσολόγγι είναι μια ελληνική πόλη, η οποία βρίσκεται στην βόρεια ακτή του Πατραϊκού κόλπου. Οφείλει την φήμη της στις πολιορκίες τις οποίες υπέστη κατά την διάρκεια του Ελληνικού Πολέμου Ανεξαρτησίας και στην προσωπικότητα του Άγγλου Φιλέλληνα Λόρδου Βύρωνα, ο οποίος πέθανε εκεί.

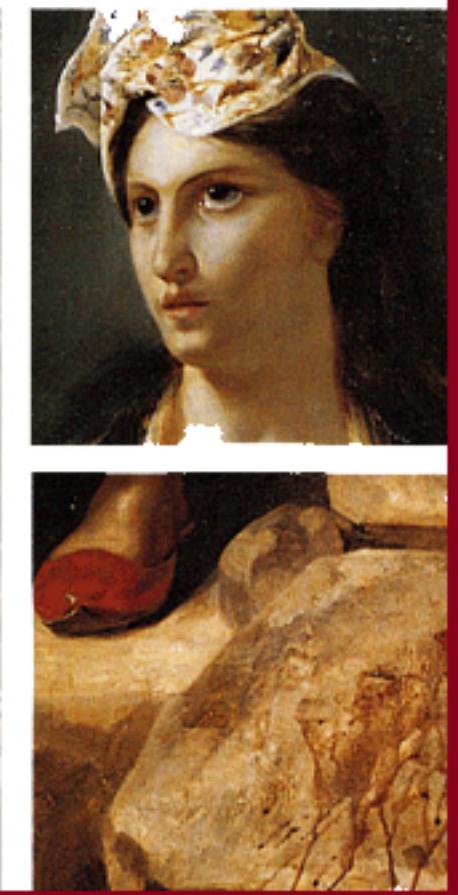
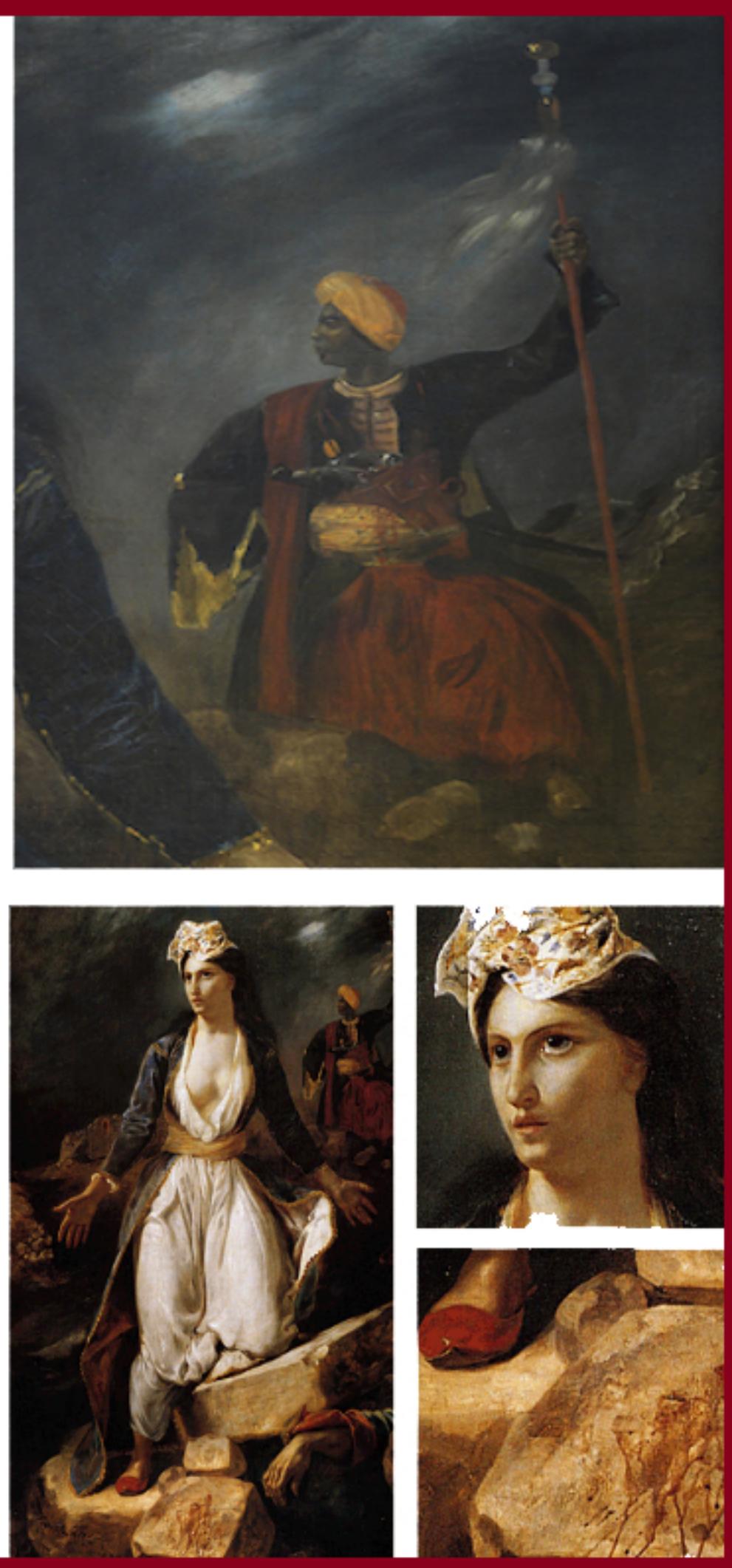

Παραγωγή και επιμέλεια:
Musée des Beaux-Arts
de Bordeaux

Elaboration et édition:
Musée des Beaux - Arts
de Bordeaux

**Μετάφραση, Προσαρμογή
και Σελιδοποίηση:**
Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδος
στην Πάτρα

**Traduction, Adaptation et
Mise en page :**
Institut Français de Grèce
à Patras

ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ

ΗΜΕΡΔΙΑ ΔΙΕΘΝΗΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΕΤΟΣ ΙΩΡΥΞΗΣ 1886

 **AMBASSADE
DE FRANCE
EN GRÈCE**
*Liberté
Égalité
Fraternité*

 **INSTITUT
FRANÇAIS**
Grèce